

17. szám.
Aug. 27-én 1859.

Megjelenik minden szombatnapon egy iven sokféle képpel ellátva.
Előfizetési ár: Évharmadra, azaz máj.–aug. hóra 2 pft., vagy 2 ft. 10 kr. új pénz; egész évre 6 pft., vagy 6 ft. 30 kr. új pénz. — Előfizethetni minden postahivatalnál és könyvárusnál.
Kiadó-hivatal: Pesten egyetem-utca 4-dik szám.

III. kötet.

L I S Z T F E R E N C Z H E Z .

Motto: „Hirhedett zenésze a világnak!”

„Et tu mi fili Brute! Még te is
Ellenünk fordulsz, oh nagy zenész?
Ág is húzza a szegényt, felölünk
Nem beszél hír, külföld ránk se néz.
Csupán ősi nyelvünk lelke él még
S vérünk lángja, a magyar zene;
Az a dal, mit hogyha hall a honfi,
Könybe lábbad mind a két szeme.
Az a dal, mely szivből jött és szivbe
Visszatér; mely együtt sír velünk,
Mely beszél, mit el nem mondhat a száj,
Mit belül csak némán érzünk.
Az a dal, mit egykor istenitél
S lelkesülni tudtál zengzetén
És a mit most, mint avult játékszert,
Te vén gyermek! könnyen összetépsz.

Azt beszéled: — s szavad messzehangzó;
Hogy e méla dallam nem mienk;
Hogy az nem a magyar ősi bűja
És jó kedve, benne a mi zeng.
Csak egy vándor, züllött népcsaládnak
Hangja az, mely jött hazátlanul:
Énekelni édes szülőföldről
A magyar nemzet ettől tanult,

Délczességét lopta koldusoktól,
Hó tüzét bohóc szeszély adá.
Csak az üres csengő pengő hang volt,
Mi a szíveket elragadá.
Nincs magyar dal! mert az a cigányé,
Az álmodta, az találta ki;
Csak azután, hogy a dallam meg volt,
Firkált hozzá verset valaki.

Óh világnak hirhedett zenésze
Mint tudod te, hogy miről beszélsz?
Mit tudod te, hogy e keserédes
„Ki-ne-mondd-mi“ tán több, mint szeszély?
Mit tudod te, mi a honfi bánat,
A ki senkihez sem tartozol.
Mit tudod te, mért a tulcsapó kedv
A midőn a dal utója szól?
Mit tudod te, hogy mi a magyar dal?
Ki „jövő zenéjét“ alkotod.
A magyar dal a „multak zenéje“
Hogy miért az? meg sem hallhatod.
Mit tudod te, mi egy nemzet kincse,
Hogy mik annak ősi szentei?
Te, ki anyád édes drága nyelvén
Egy igét ki nem tudsz ejteni!

 Valamint az 1858-ki, úgy f. évi teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

Jártál-e már ott a délibábos
 Pusztán, a hol a népdal terem?
 Dal és dallam együtt. Tud-e erről
 Valamit a fényes úr-terem?
 Hallgatád-e a mezők danáit
 Mikből az őshang bűbája szól?
 Meddig laktál köztünk, hogy kiismerd
 Azt a tért, miről világra szólj?
 Kerested-e, annyi jó elődöd
 Maga után mi szépet hagyott?
 Hallottad-e híret Lavotának?
 Ki több volt, mint te; bár nem nagyobb.
 Nem tevéd; mit rólunk irtál, nem más
 Mint gondatlan szerzett rágalom;
 Olyan, minőt szoktak írni többen:
 „Népismertetés a pamlagon.“

Nem gyűlölnünk: azt megválogatjuk
 Multakra nem emlékeztetünk.
 Nem vitázunk; hiszen hallgatásunk
 Olyan régen jól illik nekünk.
 A szegény cigányra sem haragszunk,
 Kinek ilyen szépen odaadsz.
 Elhúztatjuk vele „az én nótám,“
 Sőt még össze is csókoljuk azt.
 A magyar dal azért marad annak;
 (Ez az egy ki senkitől se fél)
 Mi sem esünk nagyon búnak érte,
 A cigány sem lesz nagyon kevély,
 De fáj még is, hogy kit dicső költőnk
 Első honfivá tett szép dalán
 Most kimondja, hogy még azt se tudta
 Rólunk: voltaképen kik valánk?

K—s M—n.

HOGY JÁR LE A TEKINTÉLYEK KORA?

Szúhalmon a régi időben két nevezetesség létezett.

Egyik nevezetesség volt a megyebíró; nagyobb ember volt ez ott mint a falu rendes bírája s összesen minden előjárója. Az ő szavát kérték ki, s ez döntött minden fontos magán- és köz-dolgokban; nincs rá eset: hogy kimondott ítéletét valaha valaki fellebbezte volna; minden gyűlésben őt illette az első hely; hol ő jelen volt a lakomákon, az asztalra tett pálinkához vagy borhoz addig senkisé nem nyulhatott, míg ő a legelső pohárt fel nem köszöntötte, s azt a jelen voltak egészségeért ki nem itta.

Másik nevezetesség a megyenadrág volt. Ez azért kapott különös hirnévre, mert egymaga s minden vetélytárs nélkül diszelgett Szúhalmon; és eleintén azt senki magára nem húztatta, csak az egyházi, az is csak sátoros ünnepeken teendő szolgálatnál, vagy akkor, mikor az egyházlátogatók — szúhalmi kifejezés szerint a vizikátor urak — az ekklézsiában megjelentek.

A két nevezetesség miért szerepel együtt történetünkben? mindjárt elmondjuk.

A szúhalmi bíró a gorszát (így nevezték itt el a két görbe botból összeszerkesztett bírópálcát) elbocsájtotta, s annak szarvára czédulát kötött, melyen következő szavak voltak olvashatók:

„Minden emberséges gazdaember tüstént a bíró házához begyűljék, különben egy forintra büntettetődik.“

A kemény és világos parancsolatra kevés idő múlva megtelt a bíró háza. A bíró körülnézett; nagy bosszúságára a falusiak közül nem hibázott

senki, kinek a rovására az összejövétel áldomását meghozattathatná. Ezután két nagy levelet vett le a mestergerendáról, komolyan adván elő, hogy az egyik kurrencs a tekintetes főszolgabíró, a másik a főtisztelendő esperes úrtól érkezett; mindenki figyelmezzon az azokban megirtakra.

A két felolvasott levél tartalma egyre ment; csak annyiban különbözött egymástól: hogy az esperesi levél papos hosszúsággal intette és kérte a szúhalmiakat, a szolgabíró pedig pattogva és parancsolva adta elő: mily káros és veszedelmes azon Szúhalmon lábrakapott szokás, mely szerint az ifjak nem várva a rendes időt, úgyszólván még gyermekkorban házasodnak; ezen korai házasságok jövőre szigorún eltiltatnak; ezután senkinek, míg a teljes kort el nem érte, házasodnia szabad nem leend.

Ezeket hallván, szótlán bámultak egymásra a szúhalmiak.

— No emberséges emberek mind közönségesen! — szakítá meg a csendet a bíró — mit szólnak ehez kendtek?

— Semmit egyebet — válaszolt egy öszbevegült ember — csak azt: hogy a mellett maradjunk, a mi irva van.

— Hiszen hallja kend! — folytató a bíró — mást nem is tehetünk; hanem értették-e jól kendtek, hogy az irás szerint mikor lehet, mikor nem házasodni?

— Érteni értették, csak hogy azt nem tudjuk, mikor áll be az a teljes kor — jegyzék meg többen.

E tárgy felett vita támadt. Egyik állítá: ak-

kor mikor már megjött az ember esze; másik, mikor már a fiú maga kezére tud keresni, harmadik, mikor a süheder bajusza ütközik, s legénysorba lehet számítani; némelyek pedig minden e feletti vitát feleslegesnek tartanak, mondván: „magára kell hagyni a fiút, magától is észreveszi az majd, mikor jön meg a kedve a házassághoz.

Erre már Túrós Mihály, akkori megyebíró, egyet köhentett. Elhallgatott minden; tudták, hogy a falu feje akar a dologhoz szólani.

— Hallják kendtek! — szólott ő: — úgy látom én, hogy itt csak szóból megy ki a beszéd; kendtek lencsét, borsót összezavarnak. Aztán szolgabíró és esperes uraimék is nagyon jól tették volna, hogyha magok megírják s nem bízzák a mi gyarló eszünkre a házasság idejének meghatározását. De ha már az a pennájokban maradt, ránk hagyták ennek a sornak eligazítását; én a valló vagyok: hogy ebben a fontos állapotban, nem sokat lehet adni se az észre, se a kézre; az ész igen kalandozó portéka, nem hagyja magát megmérteni, a kéz igen szükséges eszköz ugyan, de más is kell ám a házassághoz. Annak az orralatti szőrnek sem tulajdonítok valami nagy fontosságot; sokat ismerek, ki idő előtt férfinak akar láttatni, s mindent elkövet, hogy szája felső részét kiprémezhesse. Azokkal meg épen nem tartok, kik ezen fontos állapot meghatározását magokra a házasulandókra biznák. Épen bizony; macskára tejet! Tudják kendtek! most egészen másként áll a világ mint azelőtt. Azelőtt meghunyaszkodott s az okosabb tanácsára hallgatott a fiatal ember, most alig tudja a száját megtörteni, még is hamarabb fészkelődik a tál mellé mint más érdemes emberek; ha pedig megbokrosodik, mondhatod annak: hogy virad.

— Igaz a — vágott közbe a nyomos beszéd által elragadtatott kisbíró.

— Majd akkor szóljon kend, ha a sor rákerül — utasítá rendre a közbeszólót Túrós Mihály, — nohát! hallják kendtek: az én egyszerű eszméjára szerint könnyű lesz ezen dologba is eligazodnunk s hogy igazságosak maradjunk, olyan mértéket kell állítanunk, mely minden emberfiára egyformán illik. Én ennek nagyon egyszerű módját találtam ki: tegyük törvénynyé községünkben, hogy Szúhalmon senkisémmel házasodhatik addig, míg a megyenadrágja egészen a testéhez nem áll; hajadon férjhez nem mehet addig, míg haja mind a két oldalon a csipőjeig nem ér.

A megyebíró javaslata közhelyeslést nyert;

az törvényül kimondatott, azon hozzáadással: hogy a megyebíró, törvénybíró, a curátor, hárman nézik és ítélik meg: ki tölti be a törvényes mértéket; az ő engedelmei nélkül lánynézőbe, vagy háztűz-látni menni senkinek sem szabad; azonban azoknak, kik házassági engedélyt nyertek, megengedtetik: hogy mind a kézfogóba mind az esküvőn a megyenadrágját viselhessek.

A törvénykimondáskor csak Jámbor Péter csóválta meg titkosan a fejét, alig érthetőleg ezen megjegyzés téve:

— No majd mit mondanak otthon erre az asszonyok.

A mit Péter gazda gyanított nem is maradt el. Mert mihelyt a különös törvénynek hirteljes híre futott, összegyűltek az asszonyok; rostába vették a házassági rendszabályt; szólták, szapulták az azt alkotó megyebírót, abba beegyező férjeiket, kiknek eszükbe nem jutott: hogy őket is, mihelyt az iskolából kikerültek, vették feleségül, mégis helyes asszony váltott belőlük; ökölrel fel nem érték azt: hogy a leány, mennél tovább ül anyja nyakán, annál több gondba és költségbe kerül; és hogy fiatalokat sokkal könnyebb párosítani, mint azokat, kik nem egyformán akarnak a házasság igájába betörni. „De majd boldoguljon“ mondák, akárki is ezután; a vén legény ravaszabb s válogatóbb leendő, sok meg a nőtlen élethez annyira hozzá szokik, hogy mint ilyen vesz gonoszúl; ez által a lányok száma szaporodni, becők alább szállani fog.

A nyomosan okadatolt panasz eredmény nélkül magában hangzott el. Még akkor Szúhalmon a női befolyás a közdolgok rendezéseig nem hatott; nem is találkozott olyan, ki a panaszt a község tanácsa, vagy a megyebíró elébe terjeszteni bátorzkodott volna; így a törvény szigorúságának lágyítása, veszedelmes következményeinek elhárítása végett más útról és módról kellett gondolkodniok. Ezeket a szúhalmi nők fel is találták.

Nem sokára a házassági rendszabály életbe léptetése után a szomszéd városi gyógyszerész nem győzte Szúhalomra a sok hajnevelő kenőcsöt készíteni, a lányos anyák mindent elkövettek, hogy leányaik haját mielőbb megnevelhesék; az új rendszer miatt duzzogó fiatalság is csakhamar kezdett sorsával kibékülni; mert anyjuk a dél és estebédből a legjobb falatokat részökre külön rakta; ha lányos házhoz mentek kalácsra és pogácsára várták őket; minek az a szembetűnő eredménye lön, hogy a szúhalmi fiatalságnál a vidéken vastagabb nyakú s

púhosabb sühedereket látni nem lehetett; sokan közülök elég korán benőtték a törvényes mértéket.

Jó ideig tartotta magát e különös szokás; annak későbbi bukását Csordás Istvánné idézte elől; ki Peti fiát addig tömte és hizlalta, hogy mikor őt a megmérés végett az illető bíróság eleibe vitte, annak annyi creje s tehetsége nem volt, hogy Petit a megyenadrágba berázhatta volna, Peti nem csak a házasságra kapott engedélyt, hanem még arra is: hogy maga magának nadrágot varrathasson. Ő az alkalmat fel is használta, a szúhalmiak nagy bámulatára magának jobb posztóból, sokkal zsinórosabbat készíttetett mint a megyenadrágja volt. Ezt a mint a nők észrevették, azonnal a falusi fiatalságot fellovalták, értésükre adván: hogy ők sem alábbvaló emberek gyermekei mint Csordás Peti; a mi neki szabad azt ők is megtehetik. Ezen biztatásra rövid idő alatt az egész falu fiatalsága felnadrágozta magát, a sok és nyalkábbnál nyalkább vetélytárs mellett egészen oda lett a megyenadrág tekintélye; sőt bár mint törte is magát Túrós Mihály, arra sem mehetett, hogy azt mint törvényes mértéket továbbra is feltarthassa.

Mind ez Túrós Mihályt iszonyún aggasztá; belátta azt, hogy az ő tekintélye is hanyatlani kezd; csak alkalomra várt, hogy hivatalától tisztességesen menekülhessen. Az alkalom nem soká

váratott maga után. Eljött az úrbériség felszabadításának ideje, vagy a mint a rima-vögyesiek magokat kifejezték, az az idő, mikor „a szabadság beütött.“

A szúhalmiak két érdemes embert küldtek a megye székvárosába az új törvények meghallgatására. A községbeliek a faluháznál várták a küldöttek hazajövetelét, de a küldötteket Czirmos Laczi a község cigány-kovácsa, ki szintén a székvárosban járt, megelőzte. Laczinak tele volt a feje az ott hallottakkal, különösen a polgári és törvény előtti egyenlőséggel; miből azt következteté: hogyha már minden ember egyenlő, nála sem lehet a faluban senki elébbvaló. Kevélyen ment el a faluház előtt, csak úgy félvállról nézett a község előljáróira, kalapját meg se mozdítva, köszönt a hozzá legközelebb álló megyebirónak:

— Serbus Miska.

E hallatlan merészségen elbámuló előljárónak csak annyit válaszolt:

— No mit meresztitek rám a szemeteket; ha a városban voltatok volna, már most tudnátok, hogy körömfeketényt sem vagytok nálam különb emberek. — Ezzel tovább ballagott.

Egészen megzavarodva hagyta el Túrós Mihály a falu házát, többet oda vissza nem ment, bánatjában csakhamar elhalt, vele együtt az utolsó színhalmi megyebiró.

FERI BÁCSI ÉLETÉBŐL.

I. Feri bácsi az álarczos bálban.

X. Ferencz urambátyám híres ember volt a maga idejében. A régi megyei világbeli fiatalság igen szeretett vele evődni, bár büszke ráartása gyakran ledorongolta őket. Az alispán volt az egyetlen ember, kinek élceit és tréfáit, bár milyenek voltak is azok, eltűrte, mert az alispánt magánál minden tekintetben nagyobb urnak tartotta, ellenben minden mást alantabb állónak.

Egyszer az alispán, a nála összegyűlt társasággal berándul a megye székhelyén tartandó álarczos bálba. Jó szánút volt. Útközben egyéb baj nem történt, mint hogy Feri bácsi a szánról elveszett.

A mint a társaság a székvárosba megérkezett, s Feri bácsi hiányát észrevették, rögtön visszafordult egy szánon az alispán irtokja, s Feri bácsit egy út melletti csárdában csakugyan meg is lelte — egrü mellett, s a társasághoz visszavitte. Feri bácsi ugyanis az alispány felszólítására, minthogy a többi szán vendégekkel telt meg, a legutolsó szánba helyezkedett, a hol a cigányok

az elmúlt éjszakán viradtig zenéztek, a szánon el is aludtak; Feri bácsi kezén pedig szintén sűrűn megfordult volt a tele pohár, ily körülmények közt a szánból a puha óra szépen ki is esett s hirtelen feleszmélvén, kényelmesebbnek találta, a vagy két puskalövésnyire eső csárdába visszagyalogolni s a törtéendőket ott bevárni, mint a tova futó szánok után kiabálni.

A kiegészített társaság most különböző álarczos öltözeteket hozatott magának; egyik töröknek öltözött, a másik parasztnak, egyik perezsesnek, a másik költőnek stb. Mindenkinek volt már ruhája, csak Feri bácsinak még nem. A társaság azt találta, hogy harlekin-öltözet legjobban illenék neki. Eleinte nem akarta rá adni a fejét, de miután a tréfás alispán is helyeselte, tehát végre ő is elfogadta. Hozattak harlekin-ruhát, minthogy azonban pohos természetére kicsiny volt, kénytelenek voltak egy közbe varrt három új széles vörös szalaggal pótolni bőséget. Képzelmű, mily jól nézett ki benne.

A mint az álarczos bálba elmennek, mindjárt az ajtónál megszólítja Feri bácsit egy álarczos:

— Ugyan te Feri, hogy lehetsz vénségedre ilyen bolond?

Megütközött, hogy mindjárt első fellépésénél fel-

ismertetett, de azt hitte, hogy valaki bizonyosan elárulta.

Azonban alig lép néhányat előre, ismét megszólal egy másik:

— Nagy bolond vagy te még is Feri pajtás!

Ezt már nehezebben tűrte. De a mint tovább az álarczosok közé vegyült, s mindenki, a ki megszólította Ferinek, Feri bácsinak, Feri pajtásnak nevezte, ez már kivette a sodrából s kifakadva a legutóbbi megszólítóra, haragosan kérde:

— De honnan az ördögből ismertek rám?

Erre az álarczos karon fogja Feri bácsit s szépen a tükörhöz vezet; ekkor vette csak magát észre Feri bácsi, a mennyiben minden testrésze felismerhetlen volt a bohóc öltözetben, csak a képe nem, mert álarcz nem volt rajta, miután azt a fiúk jókor el-tették kéz alól, ő pedig nem vette észre, hogy az is szükséges az egészhez. A felfedezésen elszégyenlette magát s az étkező-szobába rohanva, annak legszélsőbb zugában reggelig vigasztalta magát azzal, a mi neki már többször elűzte gondjait.

II. Feri bácsi mint szerecsen.

Bál végével a társaság tagjai, ki elébb, ki később, a közös magán-szálásra tértek s midőn már senki sem hiányzott, készültek az alispán falusi lakására ismét visszamenni.

Feri bácsi az egyik ágyon ott feküdt mámorban és harlekin-ruhában. Le akarta

ő azt vetni, midőn a bálból hazajött, de lehetetlen volt, mert mikor a testén megfeszült harlekinruhát a közbevarrt vörös szalaggal bővítették, egyszersmind az alattalévő nemnadrágot is hozzávarták. Mámoros állapotában Feri bácsi olyan volt, mint a darab fa, azt lehetett vele tenni, a mit az ember akart.

Miután a fiúk Feri bácsi felkölthetlenségéről meggyőződtek, az egyik elkérte a hajdutól a subiczkot és keféket, és a Feri bácsi képét szépen kifényesítette. Olyan volt, mint egy szerecsen englischreiter. Ezután a tükröket a szobából kitakarították s Feri bácsit erőnek erejével felrúgálták álmából, mondván, hogy már be van fogva, öltözzék. Feri bácsi ismét megkísértette a czifra köntöst levetni, de lehetetlen volt, végre is rendes ruháját a czifra ruhára öltötte s készült a mosdáshoz, de a tréfás alispán nem akarván elrontani a fiúk tréfáját, visszatartóztatta a mosdástól, biztatván őt, hogy ha egyszer hazaérnek, otthon akár meg is fürödhetik. Feri bácsi megnyugodott benne s felöltözött. Ekkor az alispán, a fiúk titkos kérelmére, a szerecsen bácsit felkérte, hogy lenne szives a legközelebbi trafikból (pardon! még akkor ezt a valamit nem ismertük), tehát a legközelebbi dohányboltból néhány szivart hozni az utra. Mit nem tett volna meg Feri bácsi az alispán kedvéért? fogta a pénzt és futott, s a mint a szivarboltba lép, hol őt különben igen jól ismerték, még csak akart szivart kérni, már is a két inas vagy mi, hasra vágta magát a pudli mögött, úgy kaczagott. Nem használt sem sürgetés, sem káromkodás, míg végre a boltos maga előjő s maga is jóízű kaczagást bocsátván előre, Feri bácsit fölkéri, hogy nézze meg magát a tükörbe.

Feri bácsi szerecsennek látván magát, rohant ki a boltból dühösen a szállásra s „megölöm, meglövöm”-féle szavakat morgott, mit azonban végre nem hajtha-

tott, mert a társaság Feri bácsinak dühös természetét is ismer-
vén, jónak látta, azalatt elhajtatni.

III. A Bosco-pof.

Ez is Feri bácsival történt, de fiatalabb korában.

Y. Miska értett az ugynevezett szemfényvesztéshez is. Több Bosco-féle apróbb mesterséget igen ügyesen tudott mutatni. Mindenki elismeréssel mulatott mutatványain, melyeket barátikörben olykor-olykor előadott, csak X. Feri állította a dolgot csalásnak, a nélkül, hogy ezt indokolni tudta volna. Miska meg akarta őt ezért boszulni s egyszer előadta számos czimbora-körben, miszerint ő meg tudja csinálni, hogy Ferit fogja pofon ütni, a pof még is egy távolabb lévő harmadikat fog érní. Ilyen megfoghatatlant még csakugyan egyszer sem mutatott Miska; azért is, miután Miska komolyan állította, hogy semmi baj nem fog történni, Feri nagy kíváncsisággal elszánta magát az ártatlan pof kiállítására. Miska tehát neki készül s rövid hókuszpókusz után Ferit jól pofon üti. Erre az oldalszobában kártyázó Z. Guszti kezével a képéhez kap s elkezd rettenetesen jajgatni.

Feri volt az első, a ki Gusztihoz szaladt s őt csitította, ezerszer bocsánatot kérvén tőle, a mennyiben szegény Guszti tulajdonkép érette szenvedett. Ferinek igen tetszett a mesterség, csak azt nem bírta felfogni, hogy bár Guszti érezte a pofot, az még is neki is fáj s a képe most is pezeg tőle. Nem látta át, hogy Guszti szépen előre be volt tanítva a történendőkre. K. Gy.

Dunka uram.

Nem volt rendszeretőbb ember hetedhét országon, mint Dunka Estván uram, becsületes csizmadia-atyamester.

Olyan rendben a világ első uralkodója sem tartá minisztereit, mint ő az ő vazallusait; tudnillik legényeit és inasait. A korifeus frátereket, kicsapott tanulókat s több efféléket csak hozzá kellett adni.

Mindeniknek kis könyve volt, melyben teendői

irattak s jaj volt annak, ki azokat el nem végezte, vagy olyasmít tett, mi abba beirva nem vala.

Különösen Pista inas volt az a vadesikó, ki Dunka uramnak minden türelmét és Rareyféle tehetségét igénybe vette. A Pista inas „listája“ két egész ivből állott. Egyikre a tenni valókat, másakra a tiltott dolgokat írta majsztram. Szép dolgokat lehetett abban olvasni, például :

Tennivalók:

Majsztram eszímáját lesegíteni.
Majszterné asszonyomnak kezet csókolni.

Hús előtt az asztaltól felkelni.

A sültet ha kell forgatni;

Aparaplét majszterné asszonyom után vinni,

Tiltott dolgok:

Jancsi inast nem püfölni.
Ok nélkül nem prüszkölni;

A macskának az farkát nem szoritani.

De belőle semmit el nem esenni.

De azzal a kutyaikat nem ütni. stb. stb.

E törvények mind alkalomszerint hozattak és irattak be. Ha Pista inas valami olyast tett, vagy nem tett, mi be nem volt írva, nem volt büntetése; de ha rossz sorsa a már beírottra vezette, jaj volt neki; egyetlen föllebbezés volt csak: a lábszój! . . .

Egyszer vásárra volt Pista inas a majsztrammal. A szekér előre ment; majsztram betért *egy szóra* az utolsó csapszékbe; de ismervén ezen „egy szó“ néha napján hosszúra nyuló voltát, Pista inast is magánál marasztá.

Csakugyan hosszú volt az; beéjjeledtek. Majsztram lámpást kért és megindultak. Elöl Pista inas a lámpával, utána majsztram.

Fútt a szél, csapott a havas eső.

— Pista! Húzd le az csizmádat, mert sár van! — kiáltja Dunka uram, adatván Pista inasnak a csizma nem az ő szükségeire, de hogy gazdája mellett annak idejében pompázzék.

Pista inas elővette a listát s megnézte, hogy benn van-e a parancs? Ott volt az átkozott; teljesítenie kellett.

Dunka uram elsiklott s nagyot esett a sárba.

— Pista emelj fel az földről. Pista inas azt is megnézte. Ott volt. Fölemelte.

A város végén nagy verem volt; a majsztram lába újra elbicsaklott s bezuhant a verembe.

— Pista fiam! — kiált most jajgatva: — húzz ki ebből az átkozott veremből.

— Megálljon majsztram, mindjárt megnézem — mondja Pista inas.

— Ó te istentelen; mindjártást kihúzz, azt mondom . . .

— Nincs az listában majsztram.

— No megállj átkozott; ha kimegyek . . .

— Ki ám, ha lehet — nevetett Pista inas s ott hagyta urát a farkasordítóban.

Nagy hideg nem volt; Dunka uram filozófus ember volt. Lefeküdt csendesesen az egyik oldalára, betakaródzott a másikkal s aludt reggelig.

Reggelre kelve pedig kihúzák az arra menők.

Pista inas még aludt; de élvén a gyanupörrel, hogy replikázhasson, a hozzá kegyelmes majszterné asszonyom tutélája azaz ágya alá bujt el.

— Hol van az az semmirekellő Pista inas? — dörgé belépve. Az gaz fattyu ott hagyott az veremben.

— Ne bántsa kelmed, alszik szegény; hisz látom nem lett semmi baja esedezik a majszterné.

— De az tisztesség és az szégyen. Pista! kelj fel!

Pistában nagy volt a félsz, ott állt a listában: „Egy kiáltásra fölkelni;“ aztán a lábszj következett.

Mint óvatos státusférfit, nem akart a törvényes térről lelépni.

Előugrott.

— Tessék majsztram?

— Add elő az listádat.

Pista előrántá.

— Keresd elő az kalamárist.

Pista előhozta a kalamárist.

— Ostoba az pennámat is.

Ez is előkerült.

Dunka uram pedig nagy kerek bötükkel beirá a tennivalók közé: *Máskor, ha majsztram a verembe esik, kihúzni!*

A szász kupak-tanács.

A falu nagy dolgoknak nézett elébök. A Háhn (bíró) összehívta a tanácsot; valami igen fontos dolgot kellett előterjesztenie; olyas valamit, mi már 20, mond húsz év óta nem történt. A szász gróf a falun fog keresztül utazni; tehát a faluházát ki kell meszeltetni!

Hallatlan dolog. El sem lehet intézni legalább 20 itcze sör nélkül. Ezt azonban előre bocsátván, végre a Háhn is elő mert állani az indítványnyal.

Lőn nagy szörnyüködés.

— Atyáink ellehettek a nélkül. A tanácsházban úgy sem hál senki, mire azt meszelni.

Ez még mind megjárta. De most jött a legkomolyabb ellenvetés.

— Ha a falat bemeszeltetjük — mond egy bölcs tanácsnok — a terem szűkebb lesz, pedig most is alig férünk benne.

Ezt már megdönteni nem lehetett. Rivalgó tetszés tölté el a termet. Mindenki érzé, hogy neki is szűk a a szoba s a mi kis helye van, az is kering vele.

Egy negyedóráig csendesség lett; csak a vászonkorsók zörgése és a torkok kotyogása hangzott, rémesen. (Ezt a frázist egy híres beszélyirótól tanultam.)

Végre a Háhn a dolog nyitjára látszott akadni.

— Azt bölcsen mondják kegyelmetek — mond hivatalához illő tekintélylyel — hogy ezáltal a szoba szűkebbé válik; de ha csak ez az akadály, ezen majd segítünk.

(Nagy feszültség.) — Halljuk! halljuk!

— Megfogjuk meszeltetni a külső falat is, és így a mennyit szűkül belülről, annyit fog tágulni kívülről.

Ebbe aztán mindnyájan belényugodtak.

Ebben a tanácsban történt az is, hogy egy vakmerő dongó a tanácsba berontván, s az érdemes Háhn orrát érett uborkának, vagy valami keleti gyümölcsnek vélvén, kegyetlenül beleharapott.

Nagy lőn az indignatio. Nem a csipés miatt, de

hogy egy a faluba való, de nem is tanácsbeli dongó a bíró orrát megmerje csipni!

Ez hallatlan; ez iszonyu martyrhalált érdemel.

Mindnyájan pipaszárra, seprűre, mire keltek s a bűnöst csakugyan elfogák.

Most a lassú kinzás, vagy darabokra vagdalás elől, a vakmerő dongót csak a jegyző körmei tudák megmenteni.

— Hallják kegyelmetek! Ily vakmerőségért egy halál kevés. . . . Ilyesmit példásan kell megbüntetni. Régen divatban volt, az ilyenü bűnösöket magas hegyről vagy toronyból lelökíteni. Öregapámtól hallottam, hogy Báthori fejedelem gyilkosaival is e történt; a cseh háboru is így kezdődött. Vessük le a toronyból.

Elfogadtatott. Nagy sok nép gyült össze az executióra s a dongó két tanácsbeli által a toronyból ünnepelesen levettetett.

Máig is él, ha meg nem halt.

Történeti adoma.

Üzött a tatár veszettül két nemes atyafit.

— Urambátyám! Tessék előlmenni, mondja a fiatalabb egy keskeny pallóra érve, melyen csak egy ló férhetett el.

— Isten őrizz kedves öcsémuram; öcsém a vendég, én meg itthon vagyok. Csak tessék. . .

— De már azt nem teszem; idősbé az elsőség.

S addig kinalgatóztak, míg a tatár csapat mindketőt levágta.

R é b u s z.

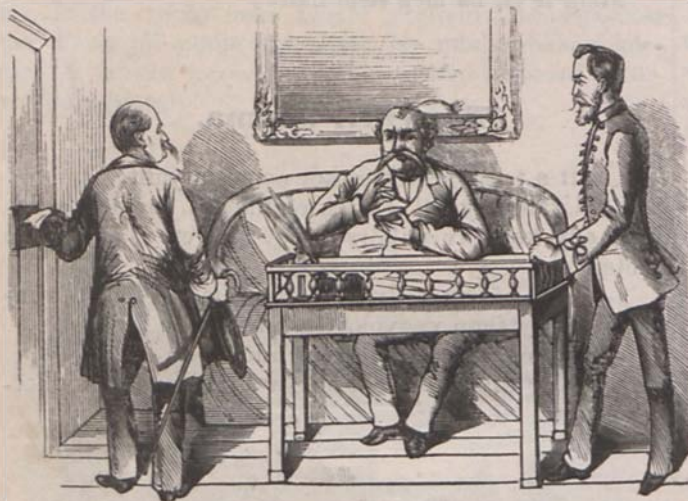
(Megfejtése a jövő számban).

Borkoresolya.

— Ugyan édes apám — tudakolá az éjiőr fia apját, volna-e akkor éjszaka, ha bakter nem volna?

Élezet élcezel.

Nagyságos nagymadari Madary úr élteesebb korában is nagyon szerette az élcezeskedést s annyira tökélyre vitte, hogy rajta kifogni sehogy sem lehetett. Azonban kedves unokaöcsese Lajos úrfinak, ki az országgyűlési patvariáról megjövén, hol magát a szükséges practicumokból kellőleg kiművelte, sikerült a derék elmés öreg urat még jobb élcezekkel lepni meg.

Madary. No Lajos, hát mi ujság a nagy városban?

Lajos. Nem tudok én kedves bácsi semmi ujságot, elég ujság nekem a magam baja : — annyira belevittek a sárba, hogy hat ökör se húz ki belőle.

Madary. Hisz az nem baj! hát ti zenkettő ki húzna-e?

Lajos. Az már segítene a bajon.

Madary. Kasznár! tegyen rendelést a pusztán, hogy az öcsémnek a legerősebb tizenkét ökröt, melyet maga választ, adják által, hogy kivontassák a sárból.

Kasznár. Igenis nagyságos uram, magam is künn leszek!

Lajos. Köszönöm szívesességét kedves bácsi!

Miként húzta ki Lajos úrfit a sárból a nagybácsi tizenkét ökre?

A 16-ik számbeli rébusz megfejtése.

„Bor a magyarnak, sör a németnek.“

Szerkesztői sub rosa.

— A vidéki t. cz. postahivatalokhoz! Mindenre, a mi szent, kérjük, esdekeljük, instáljuk Kegyeteket, legyenek olyan szívesek, méltóztatassanak ezt az ártatlan Üstököst hiányosság nélkül az illető előfizetők kezeibe eljutni engedni! Hiszen inkább ha valakinek nagyon megtetszik, küldünk neki egy tiszteletpéldányt, csak az előfizető legyen aztán biztonságban. Tele a mi szívünk reclamatióval; hát még a kik hallgatva türnek, ki bírná azokat felszámolni? Ime most kapunk egy panaszt B.-Újvárosról, hol egy tisztelt előfizetőnk P. L. úr már két folyamára fizetett elő az Üstökösnek s mindössze mindakettőből nem látott többet 4 olvasd : négy számmal osztrák értékben!! Hová lett a többi? Hová tünt el a megjelent 34 számból helylyel-közzel 30? Még ha 4 hiányzanék csak; de csak annyi van meg!!! Másik tisztelt úr azzal örvendeztet meg, hogy eddigelé bepiszkolva, kifogatva kapta meg lapjainkat, de most már változatosság kedvéért az ő címbo-

ritékja alatt kap néha az Üstökös helyett mindenféle szelid lapokat; hogy keverednek ezek a mi köpönyegünk alá? Legyenek irgalommal irántunk! Tudhatják, hogy nem gorombáskodhatunk önkkel; láthatják, hogy még egy jámbor élcezet sem mondunk a mélyen tisztelt postakezelő-urakra soha; tegyék velünk azt a gráciát, hogy engedjék lapjainkat az illetők kezeibe eljutni!

— Az álmosdi csikót megkaptuk : közöljük. Pándra. A küldemény jó, a föltételek elfogadtatnak. Sz. Emil. Többből jobban lehetne válogatni. Cs. K. Nagyon régi fordítmányok azok. Furcsa idők, nem adható. Kovács búcsúja : nem igen érdekes most már, midőn alig tudja kettőnkön kívül valaki, ki volt az a Kovács Mihály?

Rendes levelezőink küldeményeire nem tartjuk szükségesnek válaszolni, úgy is megláthatják, a mit közléseikből kiadunk, egyéb pedig bizalom dolga.

Mindenrendű t. cz. előfizetőinkhez! Az 1859-ki II. évharmad a jelen számmal be van fejezve; kik előfizetéseiket megújítani óhajtják, szíveskedjenek az eddigi föltételek mellett megrendeléseiket a kiadó hivatalhoz lassaeskán beküldeni.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos : **Jókai Mór.**

Lakása : Magyar-utca 21. szám.

Nyomatott Landerer és Heckenastnál Pesten.

(Egyetem-utca 4. sz.)